

διότι αὐται εἶναι τὰ ἄμεσα ἀποτελέσματα τῆς αἰσθητικῆς καὶ ζωικῆς δυνάμεως, πᾶς ἄνθρωπος λοιπὸν ἔχει ἀναγκαιῶς καὶ πάθη· λέγοντες δὲ πάθη, δὲν ἐννοοῦμεν κατὰ τὴν κοινὴν κατάχρησιν τῆς λέξεως κακίας, οὐδὲ πάλιν ἀρετᾶς, ἀλλ' ἀπλῶς ὁρέξεις φυσικὰς καὶ ἐπιθυμίας, αἵτινες, ὡς ἤθελον διαθέσει τὴν ψυχὴν καὶ τὴν καρδίαν, εἶτι δὲ κατὰ τοὺς τρόπους τῆς ἐκπληρώσεως αὐτῶν καὶ τὰ ἀποτελέσματα, λέγονται καὶ εἶναι ἀρεταὶ ἢ κακαίαι. Μετρίότης λοιπὸν καὶ κανονισμὸς εἶναι νὰ ἐλαττόνωμεν τὴν ὁρμὴν τῶν ὁρέξεων τούτων, ὅταν ᾖναι ὑπερβολικαί, ἢ διαμένωσι πλεῖστον καιρὸν παρ' ὅσον ἀπαιτεῖ τὸ πρᾶγμα, εἰς ὃ ἀποτείνονται· καὶ πάλιν νὰ διεγείρωμεν αὐτὰς φρονίμως, ὅταν ᾖναι καθ' ὑπερβολὴν ἀδύνατοι, διὰ νὰ ἐπιτύχωμεν τοῦ προκειμένου ἀγαθοῦ σκοποῦ. Ἐν ἐνὶ λόγῳ, νὰ κυβερνώμεν καὶ νὰ διευθύνωμεν ἐκάστην τῶν ὁρέξεων ἡμῶν μὲ τρόπον τοιοῦτον, ὥστε οὐ μόνον νὰ μὴ βλάβῃ, ἀλλὰ καὶ νὰ συντρέχῃ εἰς τὴν εὐδαιμονίαν ἡμῶν, καὶ εἰς τὴν εὐτυχίαν τῶν ἄλλων. Ὅτι ἡ δύναμις αὕτη τῆς ψυχῆς ἢ κυβερνώσα τὰς πράξεις εἶναι ἀναγκαία εἰς τὴν εὐδαιμονίαν ἡμῶν, ἕκαστος ἔχει τὴν ἀπόδειξιν ἐν ἑαυτῷ· διότι αἰσθάνεται, ὅτι μία τις ἐπιθυμία ἢ ἀποστροφή καθ' ὑπερβολὴν ἢ ἀδύνατος ἢ βιαία, διεγείρει πόλεμον ἐσωτερικὸν μεταξὺ τῆς βελήσεως καὶ τῆς συνειδήσεως· ὅθεν καταστρέφεται ἡ τάξις, ἡ ἀρμονία καὶ ἡ ἡσυχία, ἣν πρέπει νὰ ἔχωσι πρὸς ἀλλήλας διὰ τὴν εὐεξίαν τῆς υπάρξεως ἡμῶν, καὶ τότε αἱ ἐπιθυμίαι μετατρέπονται εἰς πάθη βλαπτικά. Παρὰδείγματος χάριν, ἡ ὑπέρμετρος φιλοζωΐα καθίσταται ἀνήσυχος δειλία· αἱ ὑπέρμετροι ἀπολαύσεις τῶν ὁρέξεων, χαυνότης καὶ τρυφή· ἡ ἄμετρος ἐπιθυμία τοῦ πλούτου ἢ τῶν ἀναγκαίων μέσων τῆς ζωῆς, πλεονεξία καὶ φιλαργυρία· ὁ ἔρως τῆς ὑπολήψεως καὶ τοῦ προδιδασμοῦ, φιλοδοξία, ὑπερηφανία καὶ φιλαρχία· ἡ ὁρεξίς τῆς ἀναπαύσεως, ἀργία καὶ ὀκνηρία. Ἔργον λοιπὸν τῆς φρονήσεως εἶναι νὰ κρατῶμεν πάσας τὰς ἐπιθυμίας ἐντὸς τῶν ὁρίων τῶν περιγραφόμενων ὑπὸ τοῦ ὀρθοῦ λόγου καὶ ὑπὸ τῆς συνειδήσεως, καὶ οὕτω σεβόμενοι τὸν Θεὸν καὶ προφυλάττοντες ἑαυτοὺς, νὰ μένωμεν πάντοτε σταθεροὶ εἰς τὴν ἀπόφασιν τοῦ μὴ ὑπερβαίνειν τὰ ὅρια ταῦτα. Ἐξετάζοντες τὴν ὑπόθεσιν ταύτην μὲ τρόπον παραδειγματικώτερον, λέγομεν·

"Ὅτι ἡ ἀγάπη τῆς ζωῆς καὶ τῆς υἡγείας καταρτᾷ θυστυχῆς καὶ ἀνδραπῶδης δειλία, ὅταν δὲν μετριάζωμεν αὐτήν.

Ἄς ὑποθέσωμεν τινὰ ἔξω τοῦ μέτρου φιλόζωνον. Οὗτος λατρεύει τὴν ζωὴν, ὡς δυνάμενος διὰ τῆς λατρείας ταύτης νὰ μὴ ἀποθάνῃ ποτὲ, ἢ νὰ παρατείνῃ αὐτήν. Φοβερώτερον ἄλλο δὲν εἶναι εἰς αὐτὸν παρὰ τὴν ἀβρώστιαν καὶ τὸν θάνατον· φαντάζεται μυρίους τρόπους διὰ νὰ ἀποφύγῃ αὐτά· εἶναι ὅλος προσεκτικὸς καὶ εἰς τὴν πλέον παραμικρὰν τα-